

13/08/2012

Ασθένεια του ύπνου: θεραπεύοντας μία ξεχασμένη ασθένεια στην Κεντροαφρικανική Δημοκρατία

Μία κινητή ιατρική ομάδα των Γιατρών Χωρίς Σύνορα ταξιδεύει σε απομακρυσμένα χωριά στις ασταθείς περιοχές της νοτιοανατολικής Κεντροαφρικανικής Δημοκρατίας για να εντοπίσει και να περιθάλψει τους ανθρώπους που πάσχουν από την ξεχασμένη αυτή ασθένεια.

Επί 18 ημέρες το προσωπικό των MSF εξέτασε 4,534 άτομα και παρείχε περίθαλψη.

Κατά τη δεκαετία που πέρασε, έχει μειωθεί ο αριθμός των περιστατικών ασθένειας του ύπνου, ενώ έχουν βελτιωθεί οι θεραπείες.

Σε ένα χωριό της Κεντροαφρικανικής Δημοκρατίας (ΚΑΔ), η 11-χρονη Νατάσα στριφογυρίζει στο κρεβάτι του νοσοκομείου, ενώ οι γονείς της κάθονται στο πλευρό της, με τα πρόσωπα βουτηγμένα στην ανησυχία. Ένας γιατρός και μία νοσοκόμα των Γιατρών Χωρίς Σύνορα ετοιμάζονται να της παράσχουν θεραπεία κατά της ασθένειας του ύπνου (Αφρικανική Τρυπανοσωμίαση), μία τροπική ασθένεια που διεισδύει στο υγρό που περιβάλλει τον εγκέφαλο και η οποία αν δεν αντιμετωπιστεί άμεσα, γίνεται μοιραία για τη ζωή του ασθενή.

Η Νατάσα Μινισάλε εμφάνισε τα πρώτα συμπτώματα τρεις μήνες νωρίτερα, αλλά με τις ένοπλες ομάδες να έχουν κατακλύσει την περιοχή και να έχουν καταστήσει επικίνδυνες τις μετακινήσεις, οι γονείς της καθυστέρησαν να τη φέρουν για θεραπεία. Όσο η κατάστασή της επιδεινωνόταν, οι γονείς της έμαθαν από τον αρχηγό του χωριού ότι οι γιατροί των MSF βρίσκονταν στην

κοντινή πόλη Μ'μπόκι περιθάλποντας όσους είχαν προσβληθεί από την ασθένεια του ύπνου. *«Αποφασίσαμε να το ρισκάρουμε και να κάνουμε το ταξίδι»*, μας λέει ο πατέρας της.

Η ασθένεια του ύπνου μεταδίδεται από το τσίμπημα της μύγας τσε-τσε και εντοπίζεται κυρίως στην κεντρική Αφρική. Κατά τα πρώτα στάδια της ασθένειας οι άνθρωποι εκδηλώνουν πυρετό και είναι αδύναμοι, αλλά από τη στιγμή που το παράσιτο εισβάλλει στο νευρικό τους σύστημα, τα συμπτώματα αλλάζουν, οι ασθενείς αποπροσανατολίζονται, χάνουν το συντονισμό τους, έχουν διαταραχές στον ύπνο ενώ μεταβάλλεται η συμπεριφορά τους. Οι διανοητικές τους ικανότητες εξασθενούν εωσότου τελικά πέφτουν σε κώμα – το βαθύ ύπνο που έδωσε το όνομά του στην εν λόγω ασθένεια.

Η κινητή κλινική των MSF για την ασθένεια του ύπνου εξέταζε τους κατοίκους και τους παρείχε θεραπεία επί 18 ημέρες στις αρχές Ιουλίου στο Μ'μπόκι, στην περιοχή Μ'μπούμου της ΚΑΔ. Την εβδομάδα πριν την έναρξη των εξετάσεων, υγειονομικοί από την κοινότητα, με τη βοήθεια των αρχών, ταξίδεψαν τριγύρω στην περιοχή ενημερώνοντας τους κατοίκους για την ασθένεια και για το γεγονός ότι μπορούσαν να εξεταστούν και να θεραπευθούν δωρεάν.

Από το 2006, η παρακολούθηση και ο έλεγχος της ασθένειας του ύπνου στις απομακρυσμένες και μη-προσβάσιμες περιοχές της νοτιοανατολικής ΚΑΔ γίνονται με ιδιαίτερη δυσκολία λόγω των διασυνοριακών επιδρομών της αντάρτικης ομάδας από την Ουγκάντα που ονομάζεται Αντιστασιακός Στρατός του Κυρίου (Lord Resistance Army/LRA).

Επί 18 ημέρες στο Μ'μπόκι, το προσωπικό των MSF εξέτασε 4,534 άτομα. Τριάντα από αυτά κρίθηκε ότι είχαν πιθανόν προσβληθεί, ενώ τελικά επιβεβαιώθηκαν έξι περιστατικά. Προς το παρόν, η πιο διαδεδομένη αγωγή είναι η συνδυασμένη θεραπεία nifurtimox-eflornithine (NECT), η οποία αν και αποτελεί πρόοδο σε σχέση με προηγούμενες θεραπείες, παραμένει πολύπλοκη στην εφαρμογή της, απαιτώντας πολλαπλές ενέσεις και στενή παρακολούθηση του ασθενούς – τα οποία συχνά δεν είναι δυνατά στην υπο-σαχάρια Αφρική.

Ανάμεσα στους ασθενείς που διαγνώστηκαν με ασθένεια του ύπνου στο Μ'μπόκι ήταν και η Μαρί-Κλερ, μία νεαρή γυναίκα στα πρώτα στάδια εγκυμοσύνης. Για να προστατευθεί το αγέννητο παιδί της από τα τοξικά φάρμακα, δεν θα μπορέσει να ξεκινήσει θεραπεία πριν το δεύτερο τρίμηνο της εγκυμοσύνης της. Στο μεταξύ, το προσωπικό των MSF που εδρεύει μόνιμα στο Ο-Μπούμου θα την παρακολουθεί στενά. *«Προς το παρόν η υγεία της είναι καλή, αλλά η ασθένεια του ύπνου είναι χρόνια και θα πρέπει να την εξετάζουμε μία φορά την εβδομάδα»* εξηγεί ο Brian d'Cruz, γιατρός της κινητής ομάδας των MSF.

Η Μαρί-Κλερ είναι τυχερή γιατί η διάγνωσή της έγινε πριν η ασθένεια προκαλέσει μόνιμη βλάβη. Για άλλους, ωστόσο, η θεραπεία ξεκινάει πολύ αργά. Δυστυχώς, η 11-χρονη Νατάσα έχασε τη ζωή της δύο ημέρες αφότου έφτασε στο νοσοκομείο του Μ'μπόκι. Οι ειδικοί των MSF για την ασθένεια του ύπνου είναι αποφασισμένοι ώστε

θάνατοι όπως της Νατάσα να αποτελέσουν σύντομα παρελθόν και να μειωθεί η εξάπλωση της ασθένειας στην κεντρική Αφρική. Κατά τη δεκαετία που πέρασε, έχει μειωθεί ο αριθμός των περιστατικών ασθένειας του ύπνου, ενώ έχουν βελτιωθεί οι θεραπείες. Ένα μεγάλο εμπόδιο για την καταπολέμηση της ασθένειας είναι η έλλειψη εύχρηστων διαγνωστικών τεστ και φαρμάκων που μπορούν να χορηγηθούν από το στόμα, τα οποία θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν σε απομακρυσμένες περιοχές – αυτή τη στιγμή, ωστόσο, αναπτύσσονται δύο νέα ανάλογα φάρμακα. Ένα ακόμη εμπόδιο είναι ότι τα προγράμματα κατά της ασθένειας του ύπνου δεν έχουν αρκετό προσωπικό και επαρκή χρηματοδότηση. Μέχρι τη στιγμή που οι ασθένεια του ύπνου θα εξαφανιστεί οριστικά, οι MSF θα συνεχίζουν να εργάζονται για να βελτιωθεί η πρόσβαση σε ποιοτική περίθαλψη για όσους έχουν προσβληθεί από αυτή την ξεχασμένη μα τόσο καταστροφική ασθένεια.

Πηγή: <https://msf.gr/magazine/astheneia-toy-ypnoy-therapeyontas-mia-xehasmeni-astheneia-stin-kentroafrikaniki-dimokratia>